

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2019 M. RUGPJŪČIO 20 D. ĮSAKIMO NR. V-1000 „DĖL PACIENTŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2019 m. gruodžio 20 d. Nr. V-1498
Vilnius

1. P a k e i ĉ i u Pacientų maitinimo organizavimo asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. V-1000 „Dėl Pacientų maitinimo organizavimo asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“:

1.1. Pakeičiu 4.9 papunktį ir jį išdėstau taip:

„4.9. **Valgiaraštis** – patiekiamų vartoti dienos maisto produktų ir patiekalų sąrašas, išdėstytas pagal dietai tinkamą valgymo režimą, kuriame nurodytas dietos pavadinimas, maisto kiekis (neto svoris gramais), energinė (kilokalorijomis) ir maistinė vertė (nurodant maistinių medžiagų (baltymų, riebalų, angliavandenių), koreguojamų pagal dietą, kiekius);“.

1.2. Pakeičiu 11 punktą ir jį išdėstau taip:

„11. Maisto tvarkymo skyriaus arba pacientų dietinio maitinimo paslaugos tiekimo įstaigos (toliau – maitinimo įstaiga) vadovas ar jo įgaliotas asmuo yra atsakingas už dietinių patiekalų gamybos patalpų, įrangos, inventoriaus, dietinių patiekalų patiekimo inventoriaus (maisto patiekimo indų ir įrankių, transportavimo indų ir transportavimo vežimėlių) tinkamumą naudoti, atsižvelgiant į Tvarkos aprašo 27 punkto reikalavimus, švarą ir pakankamą kiekį, teritorijos higieninę-sanitarinę ir techninę priežiūrą, atliekų surinkimą ir išvežimą, maisto produktų sandėliavimą. Šiame punkte nurodytos atsakomybės gali būti paskirtos kitaip, tai nustatant sutartyje.“

1.3. Pakeičiu 18 punktą ir jį išdėstau taip:

„18. Skiriant dietą turi būti vadovaujamas dietų aprašais ir dietų skyrimo metodinėmis rekomendacijomis, skelbiamais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ir Lietuvos dietologų draugijos interneto svetainėse.“

1.4. Pakeičiu 24 punktą ir jį išdėstau taip:

„24. Maisto tvarkymo skyriuje arba maitinimo įstaigoje, įstaigos skyrių valgyklose ar įstaigos skyriuje (jei nėra valgyklos) visiems matomoje vietoje skelbiamas einamosios savaitės kiekvienos dienos, kiekvienai dietai skirtų dietinių patiekalų sąrašas pagal dienos maitinimus ir dietinių patiekalų svoris (toliau – patiekalų sąrašas). Už patiekalų sąrašo paskelbimą Maisto tvarkymo skyriuje atsakingas dietistas arba maisto technologas, įstaigos skyriuose – atsakinga skyriaus vyresnioji slaugytoja arba jos įgaliotas asmuo.“

1.5. Pakeičiu 28 punktą ir jį išdėstau taip:

„28. Pacientų maitinimai skirstomi į pagrindinius – pusryčiai, pietūs, vakarienė – ir papildomus – priešpiečiai, pavakariai, naktipiečiai. Esant šešių kartų valgymo režimui,

pusryčiams pacientas turi gauti 20 proc., pietums – 30 proc., vakarienei – 20 proc., priešpiečiams, pavakariams ir naktpiečiams – po 10 proc. paskirtos dietos energinės vertės ir maistinių medžiagų kiekio, nustatyto Tvarkos aprašo 1 ar 2 priede (toliau – paros norma). Esant penkių kartų valgymo režimui, pusryčiams pacientas turi gauti 25 proc., pietums – 30 proc., vakarienei – 25 proc., priešpiečiams ir pavakariams – po 10 proc. paros normos. Esant keturių kartų valgymo režimui, pusryčiams pacientas turi gauti 25 proc., pietums – 40 proc., vakarienei – 25 proc., priešpiečiams ar pavakariams – 10 proc. paros normos. Leidžiamas 5 proc. nuokrypis nuo nustatytos maitinimo energinės vertės ir maistinių medžiagų normos, tačiau septynių dienų valgiaraštyje gydomųjų standartinių ir gydomųjų specifinių dietų energinė vertė nuo paros normos gali nukrypti ne daugiau nei vieną procentą, o standartinių dietų – ne daugiau nei penkis procentus. Jei pacientai maitinimų metu turi galimybę patys įsidėti dietinius patiekalus, šio punkto nuostatos netaikomos.“

1.6. Pakeičiu 1 priedą:

1.6.1. Pakeičiu 1.1 papunktį ir jį išdėstau taip:

„1.1.	Pagrindinė nėščiųjų ir žindyvių dieta (P2)	Dieta skiriama nepilnametėms nėščiosioms (nuo II nėštumo trimestro) ir žindyvėms.	Padidinta bendra energijos vertė, baltymų kiekis skaičiuojamas 1,5 g/vienam kg idealaus kūno svorio.	Baltymai 20 % (125 g). Riebalai 35 % (95 g). Angliavandeniai 45 % (285 g). Skaidulinės medžiagos 25–35 g. Energinė vertė 2500 kcal. Druska 5 g. Skysčiai 1ml/1kcal (2,5 l per dieną). Valgymo režimas: 5–6 kartai per dieną.“
-------	--	---	--	---

1.6.2. Papildau 3.10 papunkčiu:

„3.10.	Enterinis maitinimas per zondą/stomą (ZM)	Būklės, kai negalima maitinti įprastu būdu.	Tik pramoniniu būdu pagaminti enterinės mitybos mišiniai arba adaptuoti pieno mišiniai (naujagimiams ir kūdikiams).	Maistinė ir energinė vertė skaičiuojama kiekvienam pacientui individualiai.“
--------	---	---	---	--

1.7. Pakeičiu 2 priedą ir jį išdėstau nauja redakcija (pridedama).

1.8. Pripažįstu netekusiu galios 6 priedo 12 punktą.

2. N u s t a t a u, kad:

2.1. šis įsakymas, išskyrus 1.3 papunktį, įsigalioja 2020 m. gegužės 1 d.

2.2. šio įsakymo 1.3 papunktis įsigalioja 2020 m. liepos 1 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-924](#), 2020-04-20, paskelbta TAR 2020-04-21, i. k. 2020-08275

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

Pacientų maitinimo organizavimo
asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos aprašo
2 priedas

**SUAUGUSIŲ PACIENTŲ DIETINIAM MAITINIMUI ASMENS SVEIKATOS
PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOSE TIEKIAMOS DIETOS IR JŲ APIBŪDINIMAS¹**

Eil. Nr.	Pavadinimas (simbolis)	Ligos, simptomai ir būklės ² , dėl kurių skiriama dieta	Dietos bendras apibūdinimas	Dietos detalus apibūdinimas
1. Standartinės dietos				
1.1.	Pagrindinė dieta (P1)	Dieta skiriama suaugusiems pacientams, kurių raciono energinė ir maistinė vertė turi atitikti sveikatai palankaus maitinimo principus. Maitinami nepilnamečius ir suaugusiuosius pacientus globojantys asmenys.	Tai sveikatai palankios mitybos nuostatomis ir taisyklėmis paremta dieta.	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Skaidulinės medžiagos 25–32 g. Energinė vertė 30 kcal/vienam kilogramui idealaus kūno svorio (2100 kcal). Druska 5 g. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
1.2.	Pagrindinė nėščiųjų ir žindyvių dieta (P2)	Dieta skiriama nėščiosioms (nuo II nėštumo trimestro) ir žindyvėms.	Padidinta bendra energijos vertė, baltymų kiekis skaičiuojamas 1,5 g vienam kilogramui idealaus kūno svorio.	Baltymai 20 % (125 g). Riebalai 35 % (95 g). Angliavandeniai 45 % (285 g). Skaidulinės medžiagos 25–35 g. Energinė vertė 2500 kcal. Druska 5 g. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,5 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
1.3.	Pagyvenusių žmonių dieta (P3)	Dieta skiriama vyresniems nei 65 metų amžiaus pacientams, kurių raciono energinė ir maistinė vertė turi atitikti sveikatai palankaus pagyvenusių žmonių maitinimo principus.	Padidintas baltymų kiekis ir sumažintas riebalų kiekis. Pagal poreikį koreguojama maisto konsistencija.	Baltymai 20 % (90 g). Riebalai 30 % (60 g). Angliavandeniai 50 % (225 g). Skaidulinės medžiagos 25–35 g. Energinė vertė 25 kcal/vienam kilogramui idealaus kūno svorio (1800 kcal). Druska 5 g. Skysčiai 1 ml/1 kcal (1,8 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
1.4.	Vegetarinė dieta (P4)	Dieta skiriama pacientams, dėl įvairių priežasčių valgantiems tik arba iš dalies augalinį maistą.	Atsižvelgiant į vegetarizmo tipą, sudaromas individualus valgiaraštis. Paskyrus šią dietą, būtinas reguliarus (kas mėnesį) arba gydytojo dietologo rekomenduotas mitybos būklės	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Energinė vertė 2100 kcal. Druska 5 g. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.

			vertinimas.	
	2. Gydomosios standartinės dietos			
2.1.	Padidinto baltymų kiekio dieta (B↑)	Mitybos nepakankamumas (E43, E46, E90); onkologiniai ligoniai (C00–D48); išsekimo sindromas dėl ŽIV ligos (B22.2); valgymo sutrikimai (F50); nudegimai (T21–T32); kvašiorkoras (E40); mitybinis marazmas (E41); marazminis kvašiorkoras (E42); nepatikslintas ryškus baltymų ir energetinių medžiagų trūkumas (E43); dializė (Z49); kardijos ahalazija (K22.0).	Patiekalai ruošiami parenkant daugiau baltymų turinčius augalinės ir gyvūninės kilmės produktus.	Baltymai 20–25 % (100–140 g). Riebalai 30–35 % (70–85 g). Angliavandeniai 40–50 % (225–275 g). Energinė vertė 2200 kcal. Druska 5 g. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: 4–6 kartai per dieną.
2.2.	Padidinto baltymų kiekio, sumažinto riebalų kiekio dieta (B↑R↓)	Mitybos nepakankamumas (E43, E46, E90); onkologiniai ligoniai (C00–D48); išsekimo sindromas dėl ŽIV ligos (B22.2); valgymo sutrikimai (F50); nudegimai (T21–T32); kvašiorkoras (E40); mitybinis marazmas (E41); marazminis kvašiorkoras (E42); nepatikslintas ryškus baltymų ir energetinių medžiagų trūkumas (E43); dializė (Z49); kardijos ahalazija (K22.0); pankreatitas (K85, K86.0, K86.1).	Patiekalai ruošiami parenkant daugiau baltymų turinčius augalinės ir gyvūninės kilmės produktus. Patiekalai ruošiami ribojant riebius maisto produktus ir riebalus.	Baltymai 20 %–25 % (105–130 g). Riebalai 20 %–25 % (45–58 g). Angliavandeniai 50–60 % (260–315 g). Energinė vertė 2100 kcal. Druska 5 g. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: 4–6 kartai per dieną.
2.3.	Sumažinto riebalų cholesterolio, sočiųjų riebalų rūgščių kiekio dieta (R↓)	Hiperlipidemija (E78.2, E78.4, E78.5); hipercholesterolemija (E78.0, E78.9); aterosklerozė (I67.2, I70);	Patiekalai ruošiami nenaudojant maisto produktų, kurių sudėtyje daug sočiųjų riebiųjų rūgščių.	Baltymai 20 % (100 g). Riebalai 25 % (55 g). Cholesterolis < 150 mg. Angliavandeniai 55 % (275 g). Skaidulinės medžiagos 25–32 g. Druska 1–2 g. Energinė vertė 2000 kcal.

		išeminė širdies liga (I24–I25); arterinė hipertenzija: pirminė (esencilinė) hipertenzija (I10); antrinė hipertenzija (I15); gerybinė intrakranijinė hipertenzija (G93.2); nutukimas (E65–E66); cukrinis diabetas (E10–E14); nealkoholinė ir alkoholinė kepenų steatozė; tulžies pūslės ligos (C23, K80, K82); miokardo infarktas (I21–I22); hipotirozė (E02–E03). Pacientai, kurie vartoja mirtazapiną, kvetiapiną, olanzapiną ar klozapiną (nes šie vaistai gali sutrikdyti metabolizmą, angliavandenių bei riebalų apykaitą).		Skysčių kiekis nustatomas individualiai kiekvienam pacientui. Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
2.4.	Sumažinto natrio (druskos) kiekio dieta (Na↓)	Širdies veiklos (kraujotakos) nepakankamumas (I50); miokardo infarktas (I21–I22); lėtinės inkstų ligos; progresuojantis inkstų nepakankamumas; įvairios kilmės arterinė hipertenzija (I10, I15) po širdies operacijų; dekompensuotos kepenų ligos.	Patiekalai ruošiami be druskos, gardinami prieskoninėmis žolelėmis.	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Energinė vertė 2100 kcal. Druska 1 g. Skysčių kiekis nustatomas individualiai kiekvienam pacientui. Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
2.5.	Asmenų, sergančių cukriniu diabetu, dieta (CD)	I tipo cukrinis diabetas (priklausantis nuo insulino) (E10); II tipo cukrinis diabetas (nepriklausantis nuo insulino) (E11); kitos cukrinio	Dietinių patiekalų gamybai parenkami turtingi angliavandenių maisto produktai, kurių mažas ar vidutinis glikemijos indeksas. Turtingas	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Skaidulinės medžiagos 25–35 g. Energinė vertė 2100 kcal. Druska 5 g. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: 4–6 kartai per

		diabeto formos (E12–E14); demencija sergant Alzheimerio liga (F00/G30).	angliavandenių maistas tolygiai išskirstomas kiekvienam valgymui. Patiekalai nesaldinami. Paskyrus šią dietą, būtinas reguliarus (kas mėnesį) arba gydytojo dietologo rekomenduotas mitybos būklės vertinimas.	dieną. Valgiaraštyje prie kiekvieno dienos valgymo būtina nurodyti angliavandenių kiekį.
2.6.	Sumažinto kalorijų kiekio dieta (Kcal↓)	Nutukimas (E65–E66).	Dieta yra visavertė maistinių medžiagų atžvilgiu. Baltymų kiekis padidintas. Energinė vertė sumažinta 15–20 %. Paskyrus šią dietą, būtinas reguliarus (kas mėnesį) arba gydytojo dietologo rekomenduotas mitybos būklės vertinimas.	Baltymai 20 % (80–90 g). Riebalai 30 % (53–60 g). Angliavandeniai 50 % (200–225 g). Skaidulinės medžiagos 25–35 g. Energinė vertė 1600–1800 kcal. Druska 5 g. Skysčiai 1 ml/1 kcal (1,8 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
3. Gydomosios specifinės dietos				
3.1.	Sumažinto baltymų kiekio dieta (B↓)	Kepenų cirozė, išryškėjus encefalopatijai (K70.3, K74); ūminės inkstų ligos (N17, N19, N20, N28, N29, S37.0, T86.1, Z99.2); inkstų funkcijos nepakankamumas (N17–N19); pasiruošimas dializei (Z49.0).	Dieta yra nevisavertė, skirtina iki 7 parų! Paskyrus šią dietą, būtinas mitybos būklės vertinimas po 7 parų.	Baltymai 10 % (50 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 60 % (317 g). Energinė vertė 2100 kcal. Druska 1–2 g. Skysčių kiekis nustatomas individualiai kiekvienam pacientui. Valgymo režimas: 5–6 kartai per dieną.
3.2.	Sumažinto kalio ir fosforo kiekio dieta (K↓P↓)	Hiperkalemija (E87.5); sergant inkstų ligomis (N00–N20); esant inkstų funkcijos nepakankamumui (N17–N19); hipoadosteronizmas (E27).	Parenkami maisto produktai, kuriuose kalio kiekis <250 mg/100 g. Fosforo kiekis, gaunamas per parą, turi būti <900 mg. Sumažintas baltymų kiekis.	Baltymai 12 % (65 g). Riebalai 35 % (80 g). Angliavandeniai 53 % (280 g). Energinė vertė 2100 kcal. Druska 1–2 g. Kalis < 2500 mg. Fosforas < 900 mg. Skysčių kiekis nustatomas individualiai kiekvienam pacientui.

			Paskyrus šią dietą, būtinas reguliarus (kas mėnesį) arba gydytojo dietologo rekomenduotas mitybos būklės vertinimas.	Valgymo režimas: 5–6 kartai per dieną.
3.3.	Sumažinto vario kiekio dieta (Cu↓)	Vario apykaitos sutrikimai (Vilsono liga) (E83.0).	Patiekalai ruošiami parenkant maisto produktus, turinčius mažiau vario.	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Druska 1–2 g. Varis < 1,5 mg. Energinė vertė 2100 kcal. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
3.4.	Sumažinto tiramino kiekio dieta (Tir↓)	Skiriama pacientams, kurie vartoja monoaminooksidazės inhibitorius.	Patiekalai ruošiami parenkant maisto produktus, kurių sudėtyje mažai tiramino.	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Druska 4–5 g. Energinė vertė 2100 kcal. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
3.5.	Sumažinto purinų kiekio dieta (Pur↓)	Podagra (M10); sutrikęs purinų metabolizmas (E79).	Patiekalai ruošiami iš maisto produktų, kurių sudėtyje mažiau purinų.	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Druska 4–5 g. Energinė vertė 2100 kcal. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
3.6.	Sumažinto skaidulinių medžiagų kiekio dieta (Sk↓)	Ūminis ir lėtinis kolitas (K51–K52); uždegiminės žarnų ligos (Krono liga (K50); opinis kolitas (K51); ūminis enteritas; plonosios žarnos hiperkinezija; divertikulitų paūmėjimas; recidyvuojantis infekcinis kolitas; tulžies pūslės, tulžies latako ir kasos pažeidimai (K80–K87).	Patiekalai ruošiami iš maisto produktų, kurių sudėtyje mažai skaidulų (netiekiamos šviežios daržovės, švieži vaisiai, viso grūdo ar iš dalies viso grūdo produktai ir kt.). Paskyrus šią dietą, būtinas reguliarus (kas mėnesį) arba gydytojo dietologo rekomenduotas mitybos būklės vertinimas.	Baltymai 20 % (100 g). Riebalai 25 % (55 g). Angliavandeniai 55 % (275 g). Skaidulinės medžiagos iki 20 g. Druska 1–2 g. Energinė vertė 2000 kcal. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,0 l per dieną). Valgymo režimas: 5–6 kartai per dieną.
3.7.	Sumažinto laktozės kiekio dieta (Lac↓)	Laktozės netoleravimas (E73); uždegiminės žarnų ligos (Krono liga (K50);	Patiekalai ruošiami iš maisto produktų, turinčių mažai laktozės (netiekti	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Druska 4–5 g. Energinė vertė 2100 kcal.

		opinis kolitas (K51) ir kt.).	pieno).	Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
3.8.	Belaktozė dieta (Lac (-))	Laktozės netoleravimas (E73); uždegiminės žarnų ligos (Krono liga (K50); opinis kolitas (K51) ir kt.).	Patiekalai ruošiami nenaudojant maisto produktų, kurių sudėtyje yra laktozės (netiekti pieno ir pieno produktų bei maisto produktų, kurių sudėtyje yra pieno ar pieno produktų).	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Druska 4–5 g. Energinė vertė 2100 kcal. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
3.9.	Begliutenė dieta (Gl (-))	Celiakinė liga (K90.0); pūslelinis dermatitas (L23, L27).	Patiekalai ruošiami naudojant maisto produktus, kuriuose nėra glitimo (netiekiami kviečiai, rugiai, miežiai, maisto produktai, kurių sudėtyje yra kviečių, rugių, miežių). Paskyrus šią dietą, būtinas reguliarus (kas mėnesį) arba gydytojo dietologo rekomenduotas mitybos būklės vertinimas.	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Druska 4–5 g. Energinė vertė 2100 kcal. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
3.10.	Antialerginė dieta (AA)	Dilgėlinė (L50); astminė būklė (J46); alerginis dermatitas (L23–L25, L27); Kvinkės edema (R60).	Dieta nevisavertė, skiriama tik keletą dienų. Dietoje individualiai eliminuojami alergiją sukeliantys maisto produktai. Paskyrus šią dietą, būtinas reguliarus (kas mėnesį) arba gydytojo dietologo rekomenduotas mitybos būklės vertinimas.	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Druska 4–5 g. Energinė vertė 2100 kcal. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
3.11.	Padidinto skaidulinių medžiagų kiekio dieta (Sk↑)	Vidurių užkietėjimas (K59.0); žarnų divertikulozė (K57); plonosios žarnos	Patiekalai ruošiami parenkant maisto produktus, kurių sudėtyje daugiau	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Skaidulinės medžiagos 30–40 g. Druska 4–5 g.

		hipokinezija (K59); hemorojus (I84); storosios žarnos (gaubtinės žarnos) piktybiniai navikai (C18); hiperholesterolemija (E78.0, E78.9); nutukimas (E65– E66); bipolinis afektinis sutrikimas (F31); depresijos epizodas (F32), pasikartojantis depresijos epizodas (F33); nuolatiniai nuotaikos sutrikimai (F34), fobiniai nerimo sutrikimai, kiti nerimo sutrikimai (F41); obsesinis kompulsinis sutrikimas (F42); reakcijos į didelį stresą ir adaptaciniai sutrikimai (F43); disociaciniai ir konversiniai sutrikimai (F44); somatoforminiai sutrikimai (F45); kiti neuroziniai sutrikimai (F48).	skaidulinių medžiagų (daržovės, vaisiai, kruopos, viso grūdo ar iš dalies viso grūdo produktai ir kt.).	Energinė vertė 2100 kcal. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
3.12.	Padidinto kalio kiekio dieta (K↑)	Hipokalemija (E87.6); širdies ritmo sutrikimai (R00); vėmimas (R11); viduriavimas (A09, K59,1).	Patiekalai ruošiami parenkant maisto produktus, turinčius daugiau kalio.	Baltymai 15 % (78 g). Riebalai 30 % (70 g). Angliavandeniai 55 % (290 g). Kalis ≥ 2500 mg. Druska 4–5 g. Energinė vertė 2100 kcal. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,1 l per dieną). Valgymo režimas: ≥ 4 per dieną.
3.13.	Neutropeninė dieta (NT)	Leukemija (C91–C93, C95); kiti navikai; po kaulų čiulpų transplantacijos; persodinta širdis (Z94.1); persodintas plautis (Z94.2); po kitų organų (kepenų, inkstų) transplantacijos;	Dietos tikslas – maksimaliai sumažinti infekcijos riziką. Patiekalai turi būti labai gerai termiškai apdorjami. Netiekiami maisto produktai su pelėsiu.	Baltymai 20 % (100 g). Riebalai 25 % (55 g). Angliavandeniai 55 % (275 g). Druska 1–2 g. Energinė vertė 2000 kcal. Skysčiai 1 ml/1 kcal (2,0 l per dieną). Valgymo režimas: 5–6 kartai per dieną.

		pacientams, gydomiems chemoterapija ir (ar) spinduline terapija. Pacientai, kurie vartoja klozapiną.		
3.14.	Skysto maisto dieta (Sm)	Kramtymo ir rijimo sutrikimai; kitos būklės, kai netinka kietos konsistencijos maistas; perėjimas nuo enterinio ar parenterinio prie įprastinio maitinimo.	Dieta nevisavertė, skirtina 1–3 dienas. Dietą sudaro visiškai rezorbuojami skysčiai, neturintys nevirškinamų maisto junginių (kefyras, jogurto gėrimas, sultys, arbata, skaidrus sultinys, daržovių, kruopų nuoviras).	Baltymai 15–20 g. Riebalai 15–20 g. Angliavandeniai 200–250 g. Energinė vertė 1000–1010 kcal. Valgymo režimas: 5–6 kartai per dieną.
3.15.	Pusiau tiršto trinto maisto dieta (Ptm)	Stemplės susiaurėjimas (K22.2); burnos ertmės, ryklės ligos (C06, C10, C11, C13, C14, D00, D10, D37, J39.1, J39.2, K09, K13, T28.0, T28.5); pilorostenozė (K31.8); kramtymo ir rijimo sutrikimai; kitos būklės, kai netinka kietos konsistencijos maistas; burnos ertmės, ryklės operacijos; žandikaulio fiksacija; opaligės komplikacijos; nustojus kraujuoti skrandžio ar dvylikapirštės žarnos opai; gresiantis opos prakiurimas.	Dieta sudaro pusiau tirštas (grietinėlės konsistencijos) maistas. Patiekalai verdami vandenyje, garuose, ruošiami konvekciniuose krosnyse. Patiekalai pertrinami trintuvuose, reikiama konsistencija pasiekama prie 200 g sausos masės pridėdant 200 ml skysčio. Dieta nevisavertė maisto įvairovės ir maistinių medžiagų atžvilgiu. Skiriant ilgiau nei tris dienas papildomai skiriami enterinio maitinimo mišiniai.	Baltymai 15 % (60 g). Riebalai 28 % (50 g). Angliavandeniai 57 % (230 g). Energinė vertė 1600 kcal. Valgymo režimas: 5–6 kartai per dieną.
3.16.	Tiršto trinto maisto dieta (Tm)	Kramtymo sutrikimai ir kitos būklės, kai netinka kietos konsistencijos maistas.	Patiekalai pertrinti, malti, tirštos konsistencijos.	Bet kuri dieta gali būti modifikuota į Tm dietą.

3.17.	Pooperacinė dieta (Pa)	Po skrandžio, žarnyno, ginekologinių operacijų.	Dieta nevisavertė, skiriama ne ilgiau kaip 2 dienas po operacijos. Dietą sudaro visiškai rezorbuojami skysčiai, neturintys nesuvirškinamų maisto junginių, be laktozės.	Baltymai 5 % (8–10 g). Riebalai 20 % (15–18 g). Angliavandeniai 75 % (130–150 g). Energinė vertė 700–800 kcal. Valgymo režimas: 5–6 kartai per dieną.
3.18.	Pooperacinė dieta (Pb)	Po skrandžio, žarnyno, ginekologinių operacijų.	Dieta nevisavertė. Dietą sudaro minkštas ar pusiau tirštas, lengvai virškinamas maistas. Patiekalai virti vandenyje, garuose ar pagaminti konvekciniame krosnyje. Pateikalai ruošiami be pieno ir pieno produktų, šviežių daržovių, ir vaisių.	Baltymai 15 % (60 g). Riebalai 28 % (50 g). Angliavandeniai 57 % (230 g). Energinė vertė 1600 kcal. Valgymo režimas: 5–6 kartai per dieną.
3.19.	Vanduo	Dehidratacija, kitos būklės, kai pacientas gali vartoti tik vandenį.	Dietą sudaro tik geriamasis vanduo. Dieta nevisavertė, skiriama tik keletą dienų.	1,5–2,5 litrai.
3.20.	Enterinis maitinimas per zondą/stomą (ZM)	Būklės, kai negalima maitinti įprastu būdu.	Tik pramoniniu būdu pagaminti enterinės mitybos mišiniai.	Maistinė ir energinė vertė skaičiuojama kiekvienam pacientui individualiai.

¹ Dietos gali būti modifikuojamos (pvz., esant hipolaktazijai, bet kuri dieta gali būti modifikuota į belaktozę (Lac(-)) arba sumažinto laktozės kiekio (Lac↓) dietą, tada užsakyme prie dietos simbolio pažymimas laktozės simbolis, pvz., CDLac(-) – pacientas gaus asmenų, sergančių cukriniu diabetu, dietą be pieno produktų).

² Kodai pagal Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtąjį pataisytą ir papildytą leidimą „Sisteminis ligų sąrašas“ (Australijos modifikacija, TLK-10-AM), įdiegtą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. V-164 „Dėl Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtojo pataisyto ir papildyto leidimo „Sisteminis ligų sąrašas“ (Australijos modifikacija, TLK-10-AM) įdiegimo“.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-924](#), 2020-04-20, paskelbta TAR 2020-04-21, i. k. 2020-08275

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. V-1498 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugpjūčio 20 d. įsakymo Nr. V-1000 „Dėl Pacientų maitinimo organizavimo asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“